

SCHARFFENBERG

(A selmeci különös hölgy legendáriumából)

Paplak utca 1.

Isten megbocsátotta bűneidet, menj békével.

Istennek legyen hála. Dicsértessék a Jézus Krisztus.

Mindörökké ámen.

Sóhajtok. Nem mozdulok. A térdeplő kemény és hideg.

Végeztünk, figyelmeztet a rács túloldalán egy hang. Mintha nem ugyanahhoz az emberhez tartozna, aki a gyóntatást végezte az imént. Mintha eltűnt volna belőle a keneteljesség.

Tudom, atyám. A hangom az atyámnál megbicsaklik.

Kívánsz még mondani valamit? Mintha fogyna a türelme. Nem csoda, csontig hatol a hideg.

Még annyit... indítom el a mondatot, de valahogy belém fagy. Talán az eleje sem csúszik át a rácsokon.

Netán kifelejtettél valamit, ami nyomja a lelkedet? ez már szinte sürgetésnek hat.

Nem nyomja, suttogom, biztosan nem hallja.

Szedelőzködik, suhog a reverendája. Elunta a várakozást.

Álmot láttam, lehelem.

Legyint, nem érdekli, biztosan fárasztják az asszonyi álmok.

Erre megjön a hangom.

Egy hegyre kapaszkodom. Lépkedek elszántan, mind feljebb, feljebb. Bokrok akaszknak a ruhámba, tüskés ágak vérezik az arcom, a kezem, ahogy hajtom szét magam előtt a bozótot. A hegy egyre meredekebb, az is nehezíti a mozgást, hogy térdig érő jeges hó borítja, minden lépéssel lyukat kell fúrni bele, de nem állok, nem állhatok meg pihenni. Egyre gyorsabban kapkodom a levegőt, egyre hevesebben dobog a szívem. Valami furcsa erő húz-vonz felfelé. Sokára, nagyon sokára érek fel a hegy tetejére, ahol elfogy a bozót, mi több, elolvad a hó, ami felettébb furcsa egy téli hegytetőn. És akkor azt látom, hogy a földből egyszer csak vörös falak emelkednek, kétoldalt kicsit egymás felé fordul szögletes toronyba nőnek, a tornyokra lapos hagymát formázó tető kerül, a tornyok közötti falban kapu nyílik, be kell lépnem...

9

Új Forrás 2021/10 – N. Tóth Anikó: Scharffenberg
(A sejmeci különös hölgy legendájának a című fejezetéből)

Felforrósodik a levegő.

Reccsen a rács, túloldalához egy arc tapad.

Én ugyanazt álmodtam, suttogja döbbenet.

Bent félhomály fogad, és a falakból körös-körül egy mély férfihang zeng...

...aki engem követni akar...

...tagadja meg magát, vegye föl a keresztjét...

...és kövessen engem.

Erre felébredtem! Egyszerre mondjuk ezt, mit mondjuk, kiáltjuk! Aztán egymás visszhangjaként:

De hát hogyan lehetséges ez?

A rácsokon keresztül fürkészi az arcom. A rácsokon keresztül kutatom a szemét.

S főképpen mit jelent?

Hiszen nem lehet véletlen, hogy egyszerre ketten, ugyanazt.

Kivágódik a gyóntatófülke mindkét ajtaja. Zizzen a szoknyám, suhog a revere-
renda. Csaknem súrolják egymást a kelmék a nagy lendületben. Izgatott
szempár villan rám a félhomályban. Vajon mit lát az arcomon?

Tudom, melyik az a hegy, s úgom egy felhőcskébe.

Elárulja? röppen felém egy másik felhőcske.

Megmutatom, markolom föl a szoknyám szélét. Csaknem megfeledkezek a térdhajtsárról, keresztvetésről. Nyílik a súlyos ajtó, kilépünk a fehérségbe.

Összehúszom rókamálás mentém, ne férkőzzön alája a szél. Jobbra fordulok, keskeny ösvény kanyarodik felfelé a térdig érő hóban, selyemosztó szoknyám minden lépésnél súrolja, mállasztja kétoldalt a hófalat, piros csizmám kecses nyomait széles csizmatalpak tapossák szét. Néha hátrapillantok a vállam fölött. A szürke szempár mindannyiszor ugyanúgy biztat. Van egy pont a Hybalka lábánál, ahol megállok. Nem azért, hogy kifújjam magam, hanem onnan már jól látszik, amit mutatni szándékozom.

Scharffenberg.

A kúp alakú hegyet, amely a távolban tőlünk valamivel alacsonyabban áll, váratlanul erős napfény önti el, folyékony arany zúdul a környező völgyekre is. Ámulva nézzük a ragyogást, a hegyoldalban a hó borította bokrok mint óriás kaláris szemek többsoros nyakéket rajzolnak ki.

Látom a vörös falú templomot a hegytetőn, suttogja átszellemlen, kétoldalt kacskaringós gyalogút visz fel, fülkék övezik.

Fülkék?

Rám emeli szürke szemét, lázasan folytatja.

Kis építmények, melyek a stációkat, Krisztus urunk szenvedéstörténetének fontos pillanatait mutatják.

Ahogy a Golgota-hegyre vonszolja a kereszjtét...

Ez lesz a mi Golgotánk. A szürke szempárban kicsi kék lángok gyúlnak. Fogadalmat teszek ma, gyertyaszentelő napján, hogy azon a hegyen...

A Scharffenbergen, segítem ki.

Igen, a Scharffenbergen megépül a mi Golgotánk, a mi gyönyörű Kálváriánk, és csodájára jár majd az egész világ!

Az utolsó szavakat szinte önkívületben ordítja, visszapattannak a Hybalkáról, úsznak szerte a didergő város felett, harangzúgás köszönti őket, Ferenc páter sugárzó arccal, áldásra emelt karokkal áll a kiszemelt hegy felé fordulva, mit sem törődve azzal, hogy mentéjét lerángatja a válláról a váratlanul irányt váltó irgalmatlan északi szél.

Arany utca 12.

Lüktet a hajnal.

A baldachinba sóhajok, nyögések, cuppanások csimpaszkodnak.

Arcomon kétoldalt gyönyörkönpatac csorog.

Mit álmodtál? lehel a nyakamba.

Egy hegyre kapaszkodom. Lépkedek elszántan, mind feljebb, feljebb. Bokrok akaszzkodnak a ruhámba, tüskés ágak vérezik az arcom, a kezem, ahogy hajtom szét magam előtt a bozótot. A hegy egyre meredekebb, az is nehezíti a mozgást, hogy térdig érő jeges hó borítja, minden lépéssel lyukat kell fúrni bele, de nem állok, nem állhatok meg pihenni. Egyre gyorsabban kapkodom a levegőt, egyre hevesebben dobog a szívem. Valami furcsa erő húz-vonz felfelé. Sokára, nagyon sokára érek fel a hegy tetejére, ahol elfogy a bozót, mi több, elolvad a hó, ami felettébb furcsa egy téli hegytetőn.

Csigavonalban sétál a mutatóujja a mellem tövétől a csúcsig. Borzong a bimbó.

És akkor azt látom, hogy a földből egyszer csak vörös falak emelkednek...

Hasamra fordít gyengéden. Szétsimogatja a fürtjeimet, szanaszét kúsznak a párnán. Az egyiknek a vége megcsiklandozza az orrát. Tüsz-szent. Nevetünk. Felkönyököl. A hátamon vonalakat húz, a vonalak

...kétoldalt kicsit egymás felé forduló szögletes toronyba nőnek, a tornyokra lapos hagymát formázó tető kerül...

A csúcokra karikát kerekít, rövidke sugarakkal díszíti.

A tornyok közötti falban kapu nyílik.

Rajzolja a boltívet, két ujjal szelíden megnyomja.

...be kell lépnem. Bent félhomály fogad, és a falakból körös-körül egy mély férfihang zeng.

Dúdol, dörmög, dünnyög, duruzsol, összegabalyodnak a hangok a vonalak fölött.

Aki engem követni akar, tagadja meg magát, vegye föl a keresztjét, és kövessen engem.

Szóval templom, hümmenti.

A toronyra ablak kerül, bele harang.

Melyik az a hegy?

12 *Megmutatom, húzom magammal az ablakhoz. Kelletlenül követ. Kitérom a szalugátért. Éles levegő karcolja meztelen bőrünk. Védekezőn hozzám simul.*

A Scharffenberg? csodálkozik.

Ez lesz a mi Golgotánk. Gyönyörű Kálváriánk, aminek csodájára jár majd a világ.

Bezárja az ablakot, felnyalából, lehuppanunk az ágyra.

Te megálmodtad, én megtervezem.

Belecsókol a köldökömbébe.

Alsó tér 1.

Az álmok kicsi csónakok.

Az álmok szappanbuborékok.

Az álmok... virágszirmok.

Az álmok? Pillangószárnyak.

Az álmok ... hegyikristályok.

Az álmok - törvágások!

Az álmokazálmokazálmok!

Ebbe a szalonba járok a legszívesebben. A bútorok elrendezése, a tapéták és drapériák légiessége, a szőnyegek kedves mintái, a porcelánkészlet finomsága, egy arany selyemkárpittal bevont zsámoly elbűvöl, valahányszor belépek. Szerencsére gyakran hívnak, amióta Krisztián egyre több megrendelést kap. Főleg fiatalasszonyok és eladósorba kerülő lányok gyűlünk össze a sárga szalonban, néha olyan sokan, hogy kisebb csoportokban tudunk csak beszélgetni egy-egy sarokban. Valaki hozza a hímezését vagy egy könyvet, amiből felolvassuk a többieknek. Olykor rejtvényeket adunk fel egymásnak. Vagy kártyázunk. Én vagyok az egyik legszervezősebb játékos. De a legeslegizgalmasabb időtöltésünk az, amikor történetekkel szórakoztatjuk egymást. Természetesen szerelmesekkel. Pletykázunk is persze. Most abban egyeztünk meg, hogy ki-ki elmondja egy izgalmas álmát. Kraudi Joachim városi aljegyző felesége, Klára azt meséli, hogy Mária Terézia magához hívatta, tövirül

hegyire felsoroltatta, hogyan élnek nálunk az asszonyok, hogyan bánik velük a férjük, milyen divat szerint öltözködnek, vannak-e a városban ügyes szabók, csizmadiák, s amikor már kíváncsisága csillapodott kissé, egy drágaköves boglárt ajándékozott Klárának. Az öregecske Kochlatsch Antal orvosdoktor kislányos felesége, Anna olyan izgalmasan taglalja álombeli elraboltatását egy martalóc által, hogy hol tátva marad a szánk, hol összeszorul a gyomrunk (de talán még a lábunk köze is bizsereg), hol nagyokat kacagunk, meg néha összenézünk Ossmitz Lujza barátnémmal, mert nagyon is jól tudjuk, ki az a martalóc, aki a Paradajzra lovagol, nem is egyszer, nyergében a félájult vagy nagyon is eleven Annával... Lisszovínyi András neje, Karolína várandós, lassan kitelik az ideje, az meg azt álmodta, három gyermeket hozott a világra, egy kisfiút, egy leánykát, de a harmadikról ugyan meg nem tudja mondani, micsoda. Szörnyülködünk, kacarászunk. Fritz Rosina álma szerint a házuk kútjában szerelemforrásból ered víz, aki iszik belőle, szerelmes lesz abba, akit először meglát. A kocsisuk így lett halálosan szerelmes a Kata nevű kancájába, ezen felnyerítettünk, Zsófi szolgálójuk Passur Sámuel evangélikus lelkészbe, akinek már egyetlen foga sincs, de kilenc gyereket nevel, csak úgy rázkódunk a nevetéstől, a városbíró a sima arcú Köhler Godofrédba, ezen sikítunk, Rosina pedig... fuldokolva nevet, nem is tudja végigmondani, csak találgatjuk, soroljuk a neveket a hevérlégnyektől a jószágigazgatókon, kereskedőkön, bányabirtokosokon át a tanítóig. Csak a kamaragróf nem jut eszünkbe, akit aztán Rosina, miután megnyugszik, két csuklás közepette mégiscsak megnevez. Ekkor kerülök én sorra, s mi mást is mondhatnék, ha nem a Golgota-hegyes álmomat, ahogy felforrósodik a hangom, úgy nyílik meg a hallgatóságom lelke, amikor ott tartok, hogy a földből egyszer csak vörös falak emelkednek, kétoldalt kicsit egymás felé forduló szögletes toronyba nőnek, akkora csend lesz, még a lélegzetüket is visszafojtják, amikor a tornyokra lapos hagymát formázó tető kerül, lehunyják a szemüket, a tornyok közötti falban nyíló kapun együtt lépnek be velem, s hallgatják a falakból körös-körül zengő férfihangot...

Új Forrás 2021/10 – N. Tóth Anikó: Scharffenberg
(A sejmeci különös hölgy legendájánumból)

Melyik ez a hegy? kiált fel izgatottan Kochlatsch Anna.

A Scharffenberg, suttogom áhítattal.

De hiszen az a mi hegyünk! csapja össze a tenyerét Fritz Rosina.

Arany utca 12.

Hívatott a magisztrátus.

Jó hír?

14 *Igen. Megbízatást kaptam.*

Mint architekt, mathematicus, geometra vagy inzsenér?

Mind együttvéve.

Ejha! Elmeséled, mit fogsz csinálni?

Megtervezem a Kálváriát.

Krisztián! De hát ez nagyszerű!

Ahogy ígértem: te megálmodtad, én megtervezem. Lesz némi segítségem, ha ugyan segítségnek nevezhetem.

A tervezésben?

Igen. És a kivitelezésben is. Ott még inkább.

Kicsoda vagy micsoda?

Páter Perger.

Ferenc atya?

Ő hozakodott elő a magisztrátus előtt ezzel az indítvánnyal. Nagyon hajtja, a legképtelendőbb városatyát is sikerült meggyőznie. Az evangélikusokat is. Már elment az engedélyezésért folyamodó kérelem Esztergomba.

Ilyen tettvágy van a páterben?

És elképesztő akarat. Egy álma vitte rá.

Nocsak!

Tudod, mi a felettébb különös? Kísértetiesen hasonlít ez az álma a tiédre, amit a múltkor a Scharffenbergről meséltél.

Csakugyan?

Azzal érvelt, hogy mások is álmodnak a városban erről a hegyről. A hegyről, ami az álomban Golgotává válik.

A városatyák pedig elhitték? kacagok, leplezve zavarom, amit az átható nézése okoz.

De honnan tudhatja a páter, hogy másoknak is ez az álruk?

Talán elmesélték neki... mondom kacéran.

Vagy meggyónták...

Szerinted ez egy bűnös álom?

Nem. Ez egy teremtő álom.

Akkor nincs mit meggyónni rajta.

Cilli... ez a dolog nem hagy nyugton. Szórol szóra ugyanazt mondta, amit te. Kétszer is, mert a városlátók megisméltették velem. Semmit nem változtatott benne. Még a hanglejtését se.

Isteni sugallat, mondom évődve.

Nem tetszel nekem. Mintha titkolnál valamit.

Nincs rejtegetnivalóm. Megosztottam a páterrel a szokatlan álmot.

Az arcán ezerféle érzés, sejtelem, gondolat kergetőzik.

Lehet, hogy csak ellopta a tiédet, s úgy beszél róla, mint a sajátjáról?

Nem. Őszintén meglepődött, amikor meghallgatott. És rettentően felcsigázták a hallottak. Az ilyet nem lehet eljátszani.

Elsötétedik az arca.

Hol került erre a beszélgetésre sor?

Krisztián, te nem bízol bennem! Gyanakszol. Nekem ez igazán nem esik jól! Mégis hol került volna? A templomban.

Mise után?

Gyónás után.

Látom, nagyon igyekszik, hogy higgyen nekem.

Aztán megmutattam neki.

Micsodát? kapja fel szinte indulatosan a fejét.

A Scharffenberget.

Csak nem odamentetek?

Dehogy! A Hybalka tövéből szépen látszik. Furcsállom, hogy még nem jutott eszébe.

Nem lát túl a rendházon meg a templomon. És te? Neked hogyan jutott eszedbe összekapcsolni az álombeli hegyet pont ezzel a hegygel?

16 *Hát ez tényleg isteni sugallat, mosolygok angyalian. Mikor kezded a munkát?*

Holnap. De lehet, hogy még ma este.

Akkor hát a hátam máris rendelkezésedre bocsátom, mondom, s eléje állok, hogy fűzze ki a ruhám.

Scharffenberg

Kapaszkodom fölfelé. Elszántan, egyenletes léptekkel, mind feljebb, feljebb. Az ösvény széles, hónapokig jártak rajta föl-le emberek, toltak-vontak követet, gerendákat, tömérdek zsindelet, a bokrok messze húzódtak, nincs bozót, ami akadályozna a mozgásban. A meredek hegyoldal kifulladászt, egyre gyorsabban kapkodom a levegőt, egyre hevesebben dobog a szívem. Valami furcsa erő húz-vonz, nem állhatok meg, hogy kifújjam magam. Szót fogadok Krisztiánnak, nem nézek fölfelé, csak magam elé, ahol az ösvény fakó szalagja tekereg, a lábam alatt apró kövek csikordulnak, olykor meg is csúszok, lábam közé gabalyodik az alsószoknya fodra, megszedülök, hadonászva szerzem vissza az egyensúlyom. Hiába tartom az ernyőt, a csipkeréseken betűz a nap, a homlokomról, a hajam alatt a nyakamból verejtékgöngyök gurulnak. Sokára, nagyon sokára érek fel a hegy tetejére. Az ösvényszalag elszakad, az elegyengetett talaj kietlen, szinte fehér, sehol egy fűcsomó, árva fűszál se, a kőmorzsalék alatt lábnyomok emléke. Szigorú vagyok a tekintetemmel, engedelmeskedem Krisztián utasításainak. Ahogy emelem a szemhéjam, úgy emelkedik, domborodik a földből a kápolna vörös fala, kétoldalt kissé egymás felé forduló szögletes tornyok támasztják, inkább ölelik óvón, a vörös falakat széles fehér csíkok szegélyezik, mintha egy óriás ecset az égre festette volna ennek a különleges építménynek a körvonalait, ráadásnak finom húzásokkal a lapos hagymát formázó, sötétbarnára pácolt zsindeellyel borított tetőket. Hívogatón nyílik a kapu, megvakulok, ahogy belépek, friss vakolat és nyers fa illata fogad. *Aki engem követni akar, tagadja meg magát,* zengi egy huncut férfihang, magátgátgát, visszhangozzák körös-körül a fiatal falak, karok fonódnak hátulról a vállamra, szétesik a zilált konty, szemem lassan hozzászokkik a félhomályhoz.

Ilyennek álmodtad?

Pontosan ilyennek. A vörösnek ugyanezt az árnyalatát láttam álomban. Ugyanez a vakolat- és faillatkeverék lengett körül.

És ugyanezt a hangot hallottad...

Kicsit talán öblösebb volt, nevetek. És komolyabban vette, amit mondott.

Én is komolyan mondtam!

Kopárok a falak.

A mesterek örültek, hogy egyáltalán elkészültek a vakolással. Egyetlen év alatt igazi csoda, hogy ennyire is jutottunk.

Nem is egy év, hiszen micsoda tél volt! És nem akart véget érni! Bár Ferenc atya...

Páter Perger egy hajcsár. Nem bánta volna, ha az építőmesterek hóviharban is dolgoztak volna. Hiszen emlékszel, amikor engem is kicibált ide január közepén, hogy meggyőződjön arról, amit a cserépkályhával kellemessé fűtött fogadósobájában mondtam neki az építkezés menetéről!

Amikor este egy hóember érkezett haza az uram helyett?

Amikor kakukkfüves fürdőt csináltál...

Amikor egy óvatlan pillanatban berántottál magad mellé a dézsába...

Lebegett az alsószoknyád a víz tetején, mint egy gyönyörűséges tavirózsa...

Az hagyján, hogy csupaszak a falak, de hát itt oltár sincs. Hogyan szentelik fel holnap a templomot?

Mit se félj, reggel hozzák, legalábbis azt ígérte Pribisch Mihály asztalosmester, ha addig él is, meglesz.

Csak addig él, ha nem lesz, Ferenc atya nem nézi el a teljesületlen ígéretet...

Nyomasztnak a szürke falak, fényre vágyom. Húzom magammal Krisztiánt is.

Előttünk hever a város. A Tanád, a Paradajz, a Glanzenberg ölében piheg a kései kánikulában. Balra fodros lombgalléron a Leányvár napfürdőzik, jobbra az Óvár harangtornya ásít. Keresem a házunkat összehúzott szemmel.

Ha az ablakunkból idelátunk, innen miért nem látszik az ablakunk?

Csukd be a szemed, s meglátod.

Cirógat a selyemszellő.

Jó lenne, ha álmodnál megint.

Templomot?

Templomot, kápolnát, lépcsőt, fülkét.

18 *Újabb megrendelés?*

A Feltámadás-templom csupán a kezdet.

Szóval Ferenc atya tervez?

Isten segedelmével egészen biztosan végez is. Nem ismer lehetetlent. Rábírta a magisztrátust, megkapta az érseki engedélyt, és meg tudta győzni a fél várost, hogy ismét adakozzon. Vagy dolgozzon istenfizesselapon. Gyorsan kell cselekednem.

Majd gyorsan álmodok!

Fülkét, lépcsőt, kápolnát.

A világ legszebb Kálváriáját!

